

‘Niet het moment om te preken’

De Chaldeeus-katholieke Kerk in Erbil, Irak zet in op noodhulp en op hoger onderwijs

- ▶ Midden 2014 nam Islamitische Staat Mosul in Irak in
- ▶ Het bisdom Erbil hielp 13.200 families, een kwart vluchtte verder
- ▶ Aartsbisschop Warda denkt ondanks alles op lange termijn

Jozefien VAN HUFFEL

„We hadden de val van Mosul volstrekt niet zien aankomen. En toch gebeurde het, in amper enkele uren tijd.” Aartsbisschop Bashar Matti Warda, kort op bezoek in België, blikt terug naar juni vorig jaar. De rebellen van Islamitische Staat veroverden toen de stad in het noorden van Irak. „Islamitische strijders verplichtten de bevolking wel al langer om belastingen te betalen. Rapporten spreken van een opbrengst van 6 miljoen euro per maand. Er was echter ook een grote militaire aanwezigheid in de stad”, zegt hij. „Een speciale commissie zoekt nu uit wat er precies verkeerd liep. We wachten nog op de besluiten.”

Mosul ligt net buiten de autonome regio Iraaks-Koerdistan, waarvan Erbil de hoofdstad is. Sinds de val van Saddam Hoessein in 2003 ontving het gebied duizenden inlandse ontheemden, bij hen heel wat christenen. „De golf in 2014 was echter de laatste. Het einde van de christelijke aanwezigheid in Mosul, na 1.750 jaar”, zegt mgr. Warda.

13.200 christelijke gezinnen rekenden vorig jaar rond deze tijd op de steun van het Chaldeeus-katholieke aartsbisdom Erbil.

„Ruim drieduizend zijn er intussen vertrokken uit Irak”, zegt mgr. Warda. „Natuurlijk zagen we hen liever blijven, maar ze vertrekken niet zomaar. Sommige mensen zijn tijdens hun leven al drie keer ontworteld. Ook in Erbil zijn ze bang, want slechts vijftig kilometer scheidt hen van IS. Een betere toekomst is er niet meteen in zicht. Hopen, geloven en wachten, meer kunnen ze niet doen. Ik begrijp dus dat het voor velen voelt alsof vertrekken de enige optie is.”

Met de hulp van verschillende buitenlandse partners, waaronder Kerk in Nood en Caritas Italië, kon het aartsbisdom Erbil de meeste gezinnen die bleven een permanent onderdak bieden. „We huren nu 720 huizen, bouwen 2.100 prefab caravans en helpen mensen die aanvankelijk de middelen hadden om zelf een huis te huren, maar nu stilaan ook in moeilijkheden komen”, zegt mgr. Warda. „We bouwden elf scholen, verdelen maandelijks voedselpakketten en bieden gratis medische hulp.”

„Religieuzen leven tussen de vluchtelingen. Nu eens koken ze rijst, dan weer zijn ze kapper”

Is het in die omstandigheden mogelijk om samen Kerk te zijn? „Van bij het begin maakte ik de mensen uit onze gemeenschap, vooral de religieuzen en de priesters, duidelijk dat dit niet het moment is om te preken of om gezinnen proberen te overtuigen om te blijven”, zegt mgr. Warda. „Kerk zijn is nu tussen de mensen leven. Dus koken de priesters

rijst en poetsen ze toiletten en als het nodig is zijn ze de kapper. Vijftig priesters en honderdtwintig zusters zijn trouwens zelf ontheemd: een heel aantal gemeenschappen moest sluiten.”

De toekomst van het christendom in Irak is onzeker, en veel meer dan de directe noden aanpakken, kunnen de Kerken niet doen. Toch probeert aartsbisschop Bashar Matti Warda vooruit te denken. Vier jaar geleden vatte hij het plan op om in Erbil een katholieke universiteit op te richten. „Onderwijs is cruciaal voor alle jongeren, christenen, jezidi’s en moslims. Tegelijk is een groot deel van de vluchtelingen hoog opgeleid”, zegt de aartsbisschop.

De gebouwen zijn inmiddels bijna voltooid en de eerste lessen gaan wellicht binnenkort van start. Mgr. Warda hoopt dat de universiteit ook een plek van dialoog kan worden. „Als we op een positieve manier op de huidige crisis willen antwoorden en willen voorkomen dat de haat zich als een kanker verspreidt, moeten we nu eenmaal de krachten bundelen”, zegt hij. „IS plaatst zowel de christenen als de moslims voor enorme uitdagingen.”

Mgr. Warda blijft daarnaast het Westen oproepen om in het Midden-Oosten zijn verantwoordelijkheid op te nemen. „Er reizen mensen met een Europees paspoort naar hier om anderen te doden. Dit is geen regionale crisis”, benadrukt hij. „Ik begrijp dat Europese regeringen vrezen dat hun inmenging de chaos alleen maar groter kan maken, maar zonder inmenging groeit de chaos toch al.”

Reageren op dit artikel? Dat kan op lezersbrieven@kerknet.be

Aartsbisschop Bashar Matti Warda (midden) aan de slag in Erbil. © Kerk in Nood

STANDPUNT

Luk VANMAERCKE

Vertrouwen is beste antwoord op terreur

„ Anders dan onze voorouders, hoeven wij niet te wonen in stoere burchten of versterkte steden. We kunnen ons vlot van de ene plaats naar de andere begeven, zonder angst voor struikrovers. Plunderende Noormannen en Hunnen werden al eeuwen niet meer gesignaleerd. We voeren al zeventig jaar geen oorlog meer met buurlanden en we zijn lid van de NAVO en van de EU, architecten van vrede en stabiliteit. We leven in een rechtsstaat die onder democratische controle geweld en misdaad bestrijdt. Objectief gezien waren we nooit eerder zo veilig als in deze tijd. En toch voelen we ons vandaag onveilig en angstig, alsof we opgejaagd wild zijn. Is dat onze nieuwe realiteit, of zijn we het slachtoffer van overdrijving?”

Als we het vertrouwen in onze medemens verliezen, verliezen we onze eigen menselijkheid

De aanslagen in Parijs hebben ieder van ons diep geraakt. Onschuldige mensen, die nietsvermoedend een fijn avondje uit wilden beleven, werden brutaal afgeslacht. Bijna live op onze tv. Conflicten die gevoelsmatig thuishoren in andere werelddelen ontvlammen nu akelig dicht bij onze eigen woning. We voelen het verdriet en de pijn van mensen die in niets verschillen van wie we zelf zijn. „Altijd iemands vader, altijd iemands kind”, zingt Willem Vermandere al veertig jaar. Al zijn het evenzeer dochters of moeders. Exotisch geweld bonst plotseling op onze voordeur. Het bloed kleeft aan herkenbare straten.

Bij het ter perse gaan van dit nummer is ook Brussel een bezette stad. Het openbare leven ligt voor een groot stuk stil, gewapende ordehandhavers patrouilleren door de straten. Onze bruisende metropool, de enige wereldstad die we hebben, lijkt ineens in een verre politiestaat te liggen. Onze media berichten over weinig anders dan over angst en terreur, pagina's vol. Dat mogen we hen niet verwijten, want het nieuws dat ze brengen, is jammer genoeg reëel en relevant. Al het mooie en nobele in deze wereld verdwijnt – hopelijk slechts tijdelijk – naar diep verborgen pagina's.

De vraag is natuurlijk wat dit met ons doet. Hoe verteren ons hart en ons verstand al die berichten, beelden en indrukken? Verstoren ze onze slaap? Kijken we op straat schichtig in het rond, slaat ons hart een tel sneller bij ieder verdacht geluid, bij elke plotse beweging? Kunnen we dat alles relativeren en weten we dat ook dat voorbij zal gaan, of krassen die gebeurtenissen diepe sporen in ons mens- en maatschappijbeeld? Dat laatste zou het grootste drama zijn.

Her en der kun je ze al horen, opmerkingen die ons koude rillingen (moeten) bezorgen: dat we nu maar snel de grenzen moeten sluiten voor alle vluchtelingen, omdat zij dit onheil meebrengen. Het omgekeerde is waar: zij vluchten voor hetzelfde geweld en dezelfde haat die nu ook onze samenleving raakt. Ze zijn evengoed slachtoffer als de betreurden in Parijs. Broeders en zusters in hetzelfde drama. Hen als zondebok de woestijn injagen, is onrechtvaardig en onmenselijk. Laten we wijzer wezen en de daders niet met de slachtoffers verwarren. Als we het vertrouwen in medemensen verliezen, verliezen we onze eigen menselijkheid.

Dat brengt ons bij de kern van deze zaak. Vertrouwen is het cement van elke gezonde samenleving, wantrouwen haar venijnigste vergif. Christenen zijn verkondigers van vertrouwen. Altijd al geweest. De eerste christenen werden vervolgd, bespot, gemarteld en gedood omwille van hun geloof. Het belette hen nooit om vertrouwen te hebben en te verspreiden. Zonder vertrouwen is er geen geloof, ze zijn bijna synoniem.

De overtuiging dat er Iemand is die over ons waakt en dat het leven en de liefde altijd sterker zijn, maakt ons zoveel grootser dan de futiele speldenprik die we ogenschijnlijk in de kosmos zijn.”

Reageren op dit artikel? Dat kan op lezersbrieven@kerknet.be